

GŁOS NARODU

Wychodzi codziennie, z wyjątkiem dni poświęconych, o godzinie 10 rano, w niedzielę o godz. 8 rano.

Przedpłata w Krakowie:
 roczna z przelaniem 10 zł
 kwartalna 4 zł
 miesięczna 1 zł 35
 za odroczenie 20
Na prowincji:
 roczna z przelaniem 12 zł
 kwartalna 4 zł 50
 miesięczna 1 zł 70
Za granicą:
 w Niemczech miesięczna 2 zł, w innych krajach Europy 2 zł 20
 Numer zwykły 8 ct
 Niedzielną 10 ct

Ogłoszenia
 Za wiersz 6 ct. Od wyrazu w drobnych ogłoszeniach 1 1/2 ct.
 w „Nadesłanem“
 Wiersz zwykły 20
 Śluby, nekrologi, wiersz 40 ct.
 De działu inseratów upoważniony Jan Strycharski.
 Ekspisów redakcyjnie zwraca
 Każda zmiana adresu 20 ct.

Redakcja i Administracja:
 Kraków, ulica Garbarska Nr. 7.
 Telefon Redakcji Nr. 309.

ZALOZYCIEL: JOZEF ROGOSZ.
Redaktor: KAZIMIERZ BHRENBURG.

Biuro inseratowe:
 Kraków, ul. Jagiellońska 1. 7.

Mowa jen. Komarowa.

Mowa wygłoszona w Pradze przez redaktora szowinistycznie rosyjskiego *Swiata*, generała Komarowa podczas bankietu w mieszczańskiej „Besedzie“ powszechną zwróciła na siebie uwagę i stała się jednym z najsensacyjniejszych wydarzeń zjazdu pragskiego. Wśród Niemców wzbudziła ona szal wściekłości, drażniąc ich ostrością tonu i użytych zdań i wyrażań. Wszystkie też niemal niemieckie dzienniki, omawiając ją we wstępnych artykułach, starają się sztucznie podnieść jej znaczenie i uczynić z niej wypadek polityczny, mogący donieść za sobą pociągnięcie następstwa.

Mowa Komarowa brzmiała jak następuje:

„Słowa, któremi nas, Słowian, pozdrowił prezydent komitetu uroczystości, zmuszają mnie do równie serdecznej, równie szczerzej odpowiedzi. Poczytuję sobie to za zaszczyt, jestem przejęty najwyższą radością, że mogę przemawiać na zebraniu słowiańskich publicystów, pracowników pióra. Jechaliśmy do Czech z tem przeświadczeniem, że udajemy się do miejsca, gdzie wre walka, a kiedyśmy, tu przybywszy, zobaczyli na własne oczy, jakim wspaniałym z jednej strony naród czeski jaśnieje blaskiem, z drugiej zaś, jak nieprzyjacieli sblizła się chyłkiem wilczymi krokami, jedyne wtedy w zercu mojem zbudziło się życzenie, by to niebezpieczeństwo jak najrychlej przeszło.

„Czesi zajęli w Słowiańszczyźnie miejsce wybitne, narazili nas na szereg niebezpieczeństw, — Czesi więcej, niż tysiąc lat tu mają swoją siedzibę i tu — walczą. Tak było już przed laty tysiącem, kiedy to germański żywioł z Karolem Wielkim na czele wywierał taki wpływ na Europę, że się zdawało, iż cały świat mu ulegnie, że ta powódź germańska świat cały zaleje. I wtedy już bizantyńscy cesarze, chcąc przeciwstawić się germańskiemu żywiołowi równie potężny opór, wysłali świętych: Cyryla i Metodego, którzy tu, w czeskiej krainie znaleźli główne zadanie i pierwsi podjęli walkę obronną przeciw Niemcom. Święci Cyryl i Metody tobnęli w nas się, wzmocnili na dół u Czechów, Polaków i Rosjan, — a myśl przez nich wzbudzona żyje w nas jeszcze i nami wszystkimi włada.

„Minęły wieki; po ich upływie wyłania się postać germanina, którego duch zaborecy tym razem w inną zwrócił się stronę, wyciągnął rękę po nasze bałtyckie wybrzeża, wysyłając Krzyżaków, którzy mieli wtargnąć do północnej Rosji. Było to w czasie, gdy rosyjska (!) Litwa zawarła unję z Polską, w czasie, gdy między nami nie panował jeszcze żaden duch wrogi, ale stosunki przyjazne. I wtedy to pod Grunwaldem stawili się rosyjskie (!) i polskie wojska i wszedłszy w walczylimy wspólnie przeciw Niemcom. Zajmowałem się bliżej tą bitwą, — i widzę w niej nębkę, w jaki sposób mamy być nasz utrzymać. Niemcy pomijają tę bitwę zupełnie milczeniem w swoim dziejopisarstwie, pod Grunwaldem bowiem zginęło niemieckie rycerstwo i od tego czasu nie śmiało stąkać Słowian.

„Tam, pod Grunwaldem, we wspólnym boju spłynęła krew słowiańska, polska i czeska w jedno źródło i zbliżyła nas do siebie na zawsze, ponieważ tam, gdzie ludy wspólnie krew przelewają, tam według podania ludowego wyrastają bujne kwiaty, będące na całe życie znamięm przyjaźni, a nigdy wrogięgo usposobienia.

„To był drugi najszd Niemców na Czechy i całą Słowiańszczyznę. A teraz, kiedy Germanji siły wzrosły wskutek błęski Francuzów, uderza ona znowu na nas, Słowian, chce nas podzielić na Rosję, Polskę, Czechy i Bałkan i zniszczyć.... Pierwszą ofiarą napadu paść mają Czechy. Kto ma serce, sumienie, krew w sobie, ten patrzając na ten stan, czuje kłoneżność, by Czesi stali tam, gdzie byli, przed laty tysiącem.

„Zyczylbym sobie, by po naszym powrocie działalność słowiańskiego dziennikarstwa mogła okazać

się skuteczną. Wy, panowie dziennikarze, macie w swoich rękach cgień i oziębienie, zapal i rozsadek. Zapamiętajcie sobie, że gdzie idzie o sprawę wielką, gdzie musimy mieć przed oczyma wielkie wspólne dzieło, nie pozostaje czasu na małostkowe nieporozumienia. My musimy iść na walkę jak jeden mąż, powinniśmy pamiętać, że mamy tylko jednego wroga, a nie dwóch, i że tylko jednosc sił dodaje.

„Pan redaktor Holček prosił nas, byśmy was w pamięci zachowali i uwadze. To je zcze mało, my wiemy, jakie mamy wobec Czechów obowiązki, wiemy, że nasz ruch słowiański, który owładnął w Rosji wszystkich — od najuboższej chaty, aż do pałaców cara, wziął swój początek w Czechach; wiemy, jaką w tej sprawie rolę odegrali Czesi. Wasz Dobrowsky, Szafarzyk, Jungmann i Palacky rozbudzili w Czechach ducha, co przyszedł do Rosji i objął cały świat słowiański. To dzieło narodu czeskiego, które imię jego na zawsze uwieczni. Teraz panowie, gdy znamy swoje zadanie, gdyśmy się tutaj w Złotej Pradze stratali, nie powinniśmy po powrocie do domów nigdy zapominać, żeśmy dziełi jednego ojca i jednej matki. My nie uczestniczymy jedynie z wami, to mało; my uważamy waszą sprawę za naszą własną. Nie pozwolimy na żadną niesprawiedliwość, a gdy pewni będziemy, że wszyscy się tu radują i żyją, a fala niemiecka odparta tam, skąd przyszła, wtedy jedynie będziemy spokojni — spokojni i uradowani, i wówczas będziemy mogli — jeżeli będziemy mieli ochotę — zająć się także naszymi małoznaczącymi (!) sporami“.

Takie jest brzmieni rosyjskiej mowy, która tyle narobiła hałasu. Co do stanowiska, jakie wobec niej Polacy zająć mają, sądzimy, że dwóch zdań być nie może. Zbytecznym by też było rozwodzić się nad takim myśli moskiewskiego *działacza*, drapującego się niezgrabnie w płaszcz panslawistyczny, jak również zbytecznym jest odpiarać lub prostować umyślnie i świadome fałsze w rodzaju „rosyjskiej krwi przelanej pod Grunwaldem“ i „rosyjskiej Litwy“ lub oburzać się na wprost cyniczna bezczelność określenia stuletnich dziejów polskiej martyrologji jako „małostkowego nieporozumienia“. Bezczelność do pewnych tylko granic gniewać może i drażnić, po za niemi wywołuje jedynie politowanie i pogardę. Ponieważ jednak po mowie Komarowa dały się niestety słyszeć niepowołane głosy polskie, idące na lep jego wywodów, przeto czujemy się w obowiązku zaznaczyć, że głosy te zupełnie są odosobnione i spadają na wyłączną odpowiedzialność tych, którzy mieli zuchwałstwo zapomnieć, że ich nierozważne zdanie przez ludzi złej woli wzięte być może w pierwszej chwili za głos dziennikarstwa polskiego. Zachowanie się polskich dziennikarzy po mowie Komarowa wyprwadzić go oczywiście musiało z błędu w tym względzie, jeżeli weń popadł, zrozumiał on też zapewne dobrze, jak mowę jego przyjęto i jakie wywarła ona wrażenie. Dopóki taki stan rzeczy, jaki jest obecnie w polskich ziemiach pod zaborem rosyjskim, trwać będzie, dopóty Polacy uważać będą musieli panslawistyczne zapędy Komarowów za starannie pokrywaną ideę panslawizmu, dopóty w myśl jednego z polskich mowców zjazdu pamiętać będziemy musieli, że położenie nasze o tyle trudniejszym jest od sytuacji Czechów, że mamy dwóch wrogów, wobec których bronić musimy swych narodowych praw i swej narodowej odrębności do ostatniego tchnienia.

Wybory w Niemczech.

Berlin 21 czerwca.

(List oryginalny „Głosu Narodu“).

Odbyta w ubiegły czwartek dnia 16 b. m. główna kampanja wyborcza w państwie niemieckiem miała przebieg i przygotowanie znacznie spokojniejsze, niż to było za czasu dawniejszych wybo-

rów do parlamentu. Nie odbywały się bowiem ostatecznie wybory pod znakiem żadnej szczególnej, palącej i roznamiętniającej kwestji; nie było hasła „przedłożeń marynarkowych“, jak w przedostatnich wyborach, pogrzebane jest „przedłożenie przewrotowe“. W odbytych we czwartek wyborach ścierały się tylko zasady i programy stronnictw, stare i od dawna znane. Hasło koncentracji sił stronnictw umiarkowanych przeciw zalewowi prądów „radikalnych“, do których zresztą rząd niemiecki zalicza zarówno Polaków, jak socjalistów, hasło rzucone w znanym liście wyborczym p. Posadowsky'ego, z którego przebiegał wprawdzie wyraźnie strach rządu niemieckiego przed partjami „przewrotu“, było chyba z pośród wszystkich aktów wyborczych najbardziej dobitnem. Święta wojna przeciw socjalizmowi, jaką ogłosił p. Posadowsky nie zdołała jednak także wzbudzić nadzwyczajnego zapalu, głucho milczenie było na nią odpowiedzią, a wynik wyborów dowiódł, iż nie na wiele się przyszyła.

Jakkolwiek bowiem ostateczny skład nowego parlamentu, wobec zachodzącej potrzeby wielu wyborów ściślejszych, nie może być w tej chwili dokładnie oznaczony, to jednak pewną jest rzeczą, iż w całych Niemczech liberalno-junkierski kartel poniosł klęskę w walce z obozem „postępowym“ i socjalistycznym. Dwoma stronnictwami, które zaraz przy głównych wyborach uzyskały największą liczbę mandatów, są katolickie centrum i partja socjaldemokratyczna. Centrum powróci do nowej Izby prawdopodobnie nawet wzmocnione i to pozostanie jedyną pociechą w smutnym zarówno dla państwa niemieckiego, jak i dla Polaków wyniku czwartkowych wyborów. — Bo jeśli także nie wzmocnione, to przynajmniej w dawnej sile powróci do Izby stronnictwo socjalistyczne, tryumfujące na całej linii.

Z łatwą do pojęcia radością obwieszcza *Vorwärts* światu, że 36 socjalistów wybrano zaraz przy pierwszym głosowaniu a 100 co najmniej stanie do wyboru ściślejszego. To pewna, że przy ściślejszych wyborach socjalna demokracja wyjdzie stosunkowo najgorzej, ale można już dzisiaj na pewno powiedzieć, że w dawnej sile co najmniej powróci do parlamentu. Już trzy mandaty nowe zdobyła zaraz w pierwszym głosowaniu, liczba głosów socjalistycznych zaś podniosła się dziś znacznie w okolicach protestanckich, co jest charakterystyczne. W okręgach katolickich za to liczba głosów socjalistycznych zmniejszyła się. To faktyczne i „moralne“ powodzenie socjalnej demokracji napełniło naturalnie poważną opinię publiczną niemiecką niemałym niepokojem, a przedewszystkiem wiele wino dać do myślenia rządowi, tem bardziej, że nie ulęga wątpliwości, iż postępowaniem swojem przyczynił się on sam nie mało do takiego obrotu rzeczy.

Zdawałoby się, że najgorzej z stronnictw niemieckich wyjdą na wyborach wolnomyślni, choć żywią oni wielką i miejscami uzasadnioną nadzieję, że wybory ściślejsze przyniosą im dawniejszą liczbę mandatów. Narodowi liberałowie nie powrócą do parlamentu w dawnej liczbie 51, oni w każdym razie największe ponoszą przy wyborach straty. Stronnictwo konserwatywne utrzymało swoje posiadanie przy wyborach lepiej, niż wolnokonserwatywni. Południowo-niemieckie stronnictwo ludowe, które liczyło w końcu 12 własnych mandatów, z góry zaraz poniosło klęskę z której nie może podźwignąć się, gdy tymczasem inne stronnictwa niemieckie pokładają jeszcze nadzieję w ściślejszych wyborach.

Odosobiona i sobie pozostawiona stała w czasie ostatnich wyborów partja antysemitka. Tylko w nielicznych okręgach, jak n. p. Berlinie, szła ona łącznie z konserwatywnymi i chrześcijańsko-socjalistycznymi. Sytuacja była dla nich także mniej korzystna teraz, niż to było w czasie ostatnich wyborów. Nie można zaprzeczyć, że przypisać to sobie muszą w znacznej mierze sami niemieccy antysemici, nie tylko dla błędów, jakie popełniali w parlamencie, ale także dla zaniedbania takiej organiza-

Kupujcie tylko u Chrześcijan!

